

Kolonieconcert 18 dec, 2022

Muziekgeschiedenis in klank

Het Kolonieconcert, waarin werken voor viool en piano klinken, geeft een mooi voorbeeld van verschillende stijlen in de muziekgeschiedenis. Stijlen die uit elkaar voortkomen of natuurlijk in elkaar overgaan.

Het concert begint met de vioolsonate in Es Dur, opus 12, de derde van een reeks van 6 sonates. Beethoven schreef deze sonates in de jaren 1797 en 1799. Hier is Beethoven volledig thuis in de klassieke periode en heeft het barokke principe waarin het begeleidend instrument een ondergeschikte rol speelde, achter zich gelaten. Tot 1750 was de begeleiding vaak een basso continuo partij. Beethoven noemt zijn Sonate in Es Dur nadrukkelijk een Sonate voor 'piano en viool', een volstrekt andere benadering dan ruim 50 jaar daarvoor.

De piano is nu een zeer belangrijke partij, interessant daar aandachtig naar te luisteren. Geen dansvormen meer, maar delen die horen in een sonatevorm, met hoofdthema, het tweede thema

een liedvorm, vaak in A- B-A vorm. Het derde deel dan een Rondo of een snelle Finale. Alle sonates in dit opusnummer zijn opgedragen aan Antonio Salieri, violist en componist, bekend geworden door de twijfelachtige rol die hij in de film Amadeus kreeg toebedeeld.

Op papier lijkt de overgang van Beethoven naar Strawinsky een grote stap. Niets is minder waar. Strawinsky werd zeer geraakt door balletmuziek uit de 18e eeuw en schreef diverse werken op een thema uit deze periode. Zo ontstond zijn 'Suite Italienne' in 1932. Hij werkte samen met de violist Samuel Duskin. Zij voerden zijn Suite Italienne uit. Bekende thema's, o.a. van Pergolesi, wisselen elkaar af en vormen een zeer toegankelijk werk.

Hoort Beethoven met Haydn en Mozart bij de 1e Weense School, Schönberg, Webern en Alban Berg behoren tot de 2e Weense School. We spreken dan over de periode tussen 1903 en 1925. Anton Webern was een leerling van Schönberg. Zijn 4 Pieces for violin and piano: dateren uit 1910. Elk deel, niet meer dan enkele maten, zijn kleine

wonderen van compositietechniek en klank.

Opnieuw een sonate in Es Dur, uit 1887, maar nu van Richard Strauss. Hij heeft een breed scala aan composities nagelaten, van kamermuziek tot opera, werken die ook nu nog zeer gewaardeerd worden. In zijn lange leven was hij op zoek naar nieuwe vormen en klanken. Deze sonate past uitstekend in het programma, niet alleen door de toonsoort Es Dur waar

ook Beethoven gebruik van maakte. Ook Strauss plaatste de vioolsonates in een reeks van opeenvolgende opusnummers. We horen hier de ontwikkeling van Beethoven tot aan het tijdvak van Richard Strauss. Een klein stukje muziekgeschiedenis in klank. Hoe mooi is dat.

Marjan Doorn